

Hrubý domácí produkt

- co to je? Agregát vyrobeného zboží a poskytnutých služeb bez ohledu na vlastníka výrobních faktorů (vs. HNP)
- proč? Hospodářská politika, analýzy, prognózy, ...
- HDP JE ODHAD: míra nepřesnosti (výběry, dopočty, bilancování, ...)
- čtvrtletní odhady HDP
- roční odhady HDP
- rychlost vs. přesnost
- metody odhadu HDP
  - výdajová
  - příjmová
  - výrobní
- politika revizí (zpřesňování odhadu, mezinárodní srovnatelnost, časová řada)

REVIZE HDP

- výsledky zveřejněny od roku 2004
- cílem sladění s EU (Evropská politika revizí)
- dopad do **úrovně HDP** a do způsobu **převodu produkce z běžných do stálých cen**
- **úroveň HDP:**
  - **aktualizace statistického registru** - důležité pro výběr a dopočet; zvýšení počtu jednotek o asi 82 tisíc;
  - **imputované nájemné** – nájemné, které by platili bydlící vlastníci bytů a domů, pokud by pronajímali; odhad zvýšen;
  - **opotřebení silnic, dálnic, mostů a tunelů** – jde o služby zvyšující HDP, je složkou produkce; odhad životnosti na 50 let; zvýšení HDP;
  - **opotřebení místních komunikací** – podobné jako v předchozím případě, zpřesnění evidence; zvýšení HDP;
  - **opotřebení ostatního fixního kapitálu v sektoru vlády**
  - **ostatní** – zpřesnění odhadu za neregistrované, záměrné zkreslení, odhad naturálních mezd, spropitné, atd.
- relativní úroveň ČR vlivem revize vůči zemím EU-15 vzrostla o zhruba 4 p.b.
- růst konečné spotřeby vlády (vlivem opotřebení majetku vlády)
- růst konečné spotřeby domácností (vliv především imputovaného nájemného)
- **převod produkce z běžných do stálých cen**
  - není arbitrárně zvolen jeden rok, v jehož cenách jsou vyjádřeny produkty všech ostatních let časové řady
  - HDP daného roku se nejprve přepočte do průměrných cen předchozího roku; takto získaný HDP porovnáme s HDP přechozího roku v běžných cenách; **takto postupujeme každý rok!**
  - formálně bychom tempo růstu g mohli zapsat:

$$g_t = \frac{\sum \bar{p}_{i,t-1} q_{i,t}}{\sum \bar{p}_{i,t-1} q_{i,t-1}} - 1$$

- každý rok je bazickým – ceny každého roku budou využity pro výpočet meziročního růstu HDP; **odpadá problém změny bazického roku, při němž se měnila tempa reálného růstu!**
- výhoda v ocenění – srovnávané relativní ceny se neustále aktualizují, ohodnocení aktuálnějšími cenami (významné pro tranzitivní země s dynamickými změnami spotřebních vzorců a relativních cen)
- **nevýhoda nové metodiky** – vzniká v souvislosti s řetěžením meziročních objemových indexů – **NEADITIVNOST ZŘETĚZENÝCH SLOŽEK**. Viz. [příklady](#).

NEADITIVNOST ZŘETĚZENÝCH SLOŽEK

- vedle zřetězeného objemu HDP můžeme vyjadřovat i zřetězené objemy jeho jednotlivých složek
- v původní metodice jsou ve stálých cenách aditivní (zvoleny ceny jednoho roku), tzn. HDP roku 2000 v cenách 1995 se rovná svým jednotlivým složkám také vyjádřeným v cenách roku 1995
- **u nové metodiky vzniká diskrepance**, která se pravděpodobně bude zvyšovat s rostoucí vzdáleností mezi zkoumaným a referenčním rokem
- HDP ve stálých cenách dle staré metodiky je nyní nahrazen „zřetězeným objemem“
- **zřetězený objem je stanoven zřetězením objemového indexu:**

$$HDP_2 = HDP_0 \cdot \tilde{I}_{0 \rightarrow 1}^{HDP} \cdot \tilde{I}_{1 \rightarrow 2}^{HDP}$$

rozepsáno:

$$HDP_2 = (p_0^A A_0 + p_0^B B_0) \cdot \frac{p_0^A A_1 + p_0^B B_1}{p_0^A A_0 + p_0^B B_0} \cdot \frac{p_1^A A_2 + p_1^B B_2}{p_1^A A_1 + p_1^B B_1}$$

- diskrepance je čistě důsledkem řetězení
- ztěžuje to interpretaci příspěvků jednotlivých složek k růstu; i přes tento nedostatek má počítání příspěvků smysl – dobré znát alespoň přibližný příspěvek a vývoj jednotlivých složek

VÝSLEDKY REVIZE

- změny v tempu růstu reálného HDP v jednotlivých čtvrtletích
- vyšší variabilita ročních dat

Srovnání meziročních temp růstu reálného HDP podle nové a původní metodiky

